

Nr 254.

Av herrar **Anderberg** och **Mannerskantz**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till tandläkarhögskolorna.*

I proposition nr 92 angående vissa anslag till tandläkarhögskolorna föreslås att 60 norska tandläkarstuderande, fördelade på två grupper om vardera 30, skola under läsåren 1949/50—1951/52 erhålla tillfälle att vid tandläkarhögskolorna i vårt land avsluta sina i Oslo påbörjade studier.

I och för sig är det rimligt och naturligt, att vårt land i mån av förmåga söker bistå grannländerna även när det gäller att utbilda arbetskraft till områden, där i dessa länder betydande brist föreligger. I Norge är detta otvivelaktigt fallet beträffande tandläkare. Emellertid är vårt eget läge på detta område synnerligen bekymmersamt. Allmänt bekant är, att folktandvården, under det decennium den existerat, haft att kämpa med stora svårigheter på grund av bristen på tandläkare. Dessa svårigheter äro ännu icke undanröjda. Tvärtom inger det aktuella läget allvarliga farhågor. Situationen för dagen är i korthet följande.

Inom folktandvården äro inrättade 708 tandläkartjänster. Av dessa äro 138 vakanta och sakna helt innehavare. Av de 570 nu verksamma tandläkarna i folktandvården äro 102 utlänningar med mer eller mindre tillfälliga förordnanden. 54 tandpolikliniker med 65 tandläkartjänster stå helt tomma i avsaknad av tandläkare. Av dessa 54 tandpolikliniker hava 35 med 43 tandläkare tidigare varit i verksamhet men av brist på tandläkare måst stängas. De övriga 19 poliklinikerna med 22 tandläkare ha, ehuru de länge stått färdiga, av samma anledning icke kunnat öppnas.

Med hänsyn till det prekära läge, folktandvården sålunda för närvarande befinner sig i, har medicinalstyrelsen i sitt nyligen avgivna yttrande över 1946 års folktandvårdssakkunnigas betänkande sett sig nödsakad att föreslå långtgående åtgärder för att tillförsäkra folktandvården erforderliga tandläkarkrafter. Bland annat ifrågasattes import av utländska tandläkare. I denna situation förefaller det egendomligt, att våra tandläkarhögskolor skola utbilda tandläkare för ett annat land. Förevarande ärende synes ha handlagts som en ren undervisningsfråga utan att folktandvårdens intressen beaktats. Anmärkningsvärt är att, såvitt av propositionen framgår, medicinalstyrelsen icke ens beretts tillfälle att yttra sig i ärendet.

Det hade annars legat nära till hands att i den lucka, som uppstår i övergången mellan den 4-åriga och 5-åriga studietiden och vilken nu avses att utnyttjas för norska tandläkarstuderande, inskjuta en extra utbildning av tandläkare för folktandvårdens behov, varigenom det skulle bli möjligt att

ej oväsentligt reducera antalet vakanser. Tiden torde emellertid nu vara för-
suttet för att få till stånd en dylik extra utbildning. Tillräckligt med svenska
tandläkarstuderande, som fullgjort sin prekliniska utbildning, torde nämligen
ej finnas för att fylla de ifrågavarande extrakurserna. Under sådana för-
hållanden lärer anledning icke finnas att motsätta sig det i propositionen
framlagda förslaget.

Av propositionen framgår ej med tydlighet, vilka konsekvenser den extra
utbildningen av norska tandläkare kommer att få för de svenska tandläkar-
studerandena. Viss ändring av studieordningen för dessa torde dock bliva
nödvändig. Bland annat måste vid malmöhögskolan, enligt vad dess styrelse
frambållit, särskild sommarkurs anordnas för vissa svenska studerande. An-
geläget är, att den extra utbildning, som sålunda anordnas för norska tand-
läkarstuderande, organiseras så, att den icke kommer att medföra minskad
antagning av svenska elever till tandläkarhögskolorna eller förlängd utbild-
ningstid för dessa.

Med hänsyn till den stora bristen på tandläkare i folktandvården synes det
erforderligt, att tandläkarundervisningen tager mera sikte på folktandvårdens
behov än som hittills skett och att alla möjligheter att öka utbildningen av
tandläkare för folktandvården tillvaratagas. Då det visat sig, att det nuvarande
statliga stipendiesystemet, som tillkommit för att i viss utsträckning tillgodose
folktandvårdens behov av tandläkare, är ineffektivt — ca 40 % av stipen-
diaterna återbetala stipendierna omedelbart efter examen för att därmed fri-
göra sig från skyldigheten att tjänstgöra i folktandvården — synes en ändring
av grunderna för dessa stipendier böra övervägas.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställs,

att riksdagen måtte besluta, att den ifrågasatta kursverksam-
heten för de norska tandläkarstuderandena så utformas, att
någon inskränkning av antalet svenska studerande eller något
avbräck i deras studiegång ej sker.

Stockholm den 22 mars 1949.

Rud. Anderberg.

Axel Mannerskantz.
